

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Łódź, dnia 17 grudnia 2017 r.

Poz. 5471

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR PNIK-I.4102.5.2017 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

z dnia 13 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744; z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy „Maksyma Gorkiego” położonej w mieście Łódź nadaje się nazwę: „Andrzeja Sacharowa”.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki, zwana dalej ustawą.

Na podstawie art. 1 ustawy nazwy m. in. dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm albo inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy m. in. dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny albo propagujące taki ustrój w inny sposób, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, zobowiązany był zmienić w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Termin ten upłynął z dniem 2 września 2017 r. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego wojewoda w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin dla organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego wydaje zarządzenie zastępcze nadając nową nazwę drodze, ulicy, itd.

W związku z upływem terminu wyznaczonego dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy i nie dokonania zmiany nazwy ulicy „Maksyma Gorkiego” w mieście Łódź, którą Wojewoda Łódzki uznaje za naruszającą dyspozycję art. 1 ustawy, wszczęto procedurę w sprawie nadania nowej nazwy tej ulicy. Pismem z dnia 13 listopada 2017 r. wystąpiono do Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, znak: BW-I.020.132.2017, z wnioskiem o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy ulicy „Maksyma Gorkiego”, z art. 1 ustawy.

Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, dnia 8 grudnia 2017 r., wydał pisemną opinię, znak: BUW-940-422(18)/17, w której potwierdził niezgodność nazwy ulicy „Maksyma Gorkiego” z ustawą.

Z ww. opinii wynika, że cyt. *„Maksym Gorki (1868-1936) był pisarzem, twórcą realizmu socjalistycznego, związanym ze środowiskiem bolszewików już od początku XX wieku. W 1917 roku z entuzjazmem powitał rewolucję lutową. Mimo krytycznego stosunku do sytuacji w Rosji w pierwszym okresie po przejściu władzy przez bolszewików i wyjazdu na emigrację w 1921 roku ponownie stał się gorliwym zwolennikiem bolszewizmu. Powrócił do Rosji aby stanąć w pierwszym szeregu ludzi propagujących władzę bolszewicką i system komunistyczny. Konsekwentnie popierał budowę i funkcjonowanie systemu obozów koncentracyjnych (GUŁag), przymusową kolektywizację oraz dostrzega celowość pierwszych pokazowych procesów politycznych. W odpowiedzi na protesty zachodnich intelektualistów przeciw sfabrykowanym procesom politycznym w 1930 roku odpowiadał w oficjalnym liście, że „władza robotnicza i chłopska zabija swoich wrogów jak wszy”. Jednocześnie odegrał zasadniczą rolę w zacieraniu rzeczywistego obrazu sowieckiego totalitaryzmu w środowiskach intelektualnych i artystycznych na Zachodzie. Jako bliski i zaufany współpracownik Stalina został w 1934 roku pierwszym przewodniczącym Związku Pisarzy Sowieckich. Na zjeździe założycielskim ogłoszono przy jego udziale doktrynę socrealizmu jako obowiązujący nurt w państwie sowieckim. W ten sposób Gorki stał się współtwórcą stalinowskiego modelu państwa z lat 30. XX wieku i częścią bolszewickich elit władzy. Wspierał obudowę propagandową niewolniczej, pochłaniającej olbrzymią ilość ofiar, budowy Kanału Białomorskiego. Zmarł w 1936 roku w Moskwie. W dowód uznania dla zasług Gorkiego dla systemu bolszewickiego uczyniono go patronem nie tylko licznych ulic, placów i szkół lecz także przemianowano nazwę miasta Niżnyj Nowogród na Gorki”.*

W związku z powyższym, z uwagi na treść art. 6 ust. 2 i 3 ustawy Wojewoda Łódzki uznał za zasadne wydanie zarządzenia zastępczego nadającego ulicy „Maksyma Gorkiego” nazwę „Andrzeja Sacharowa”.

Andrzej Sacharow (ur. 21 V 1921 r., Moskwa, zm. 14 XII 1989 r., tamże). Radziecki fizyk jądrowy, obrońca praw człowieka i wolności obywatelskich. Zwolennik przeprowadzenia reform w Związku Radzieckim, jak również pojednania z niekomunistycznymi państwami. W 1975 r. został nagrodzony Pokojową Nagrodą Nobla.

Sacharow pracował nad radzieckim programem jądrowym, stając się współtwórcą bomby wodorowej. Pod koniec lat 50 zaniepokojony skutkami dokonywanych prób jądrowych stał się dysydem. Od tej chwili zaangażował się między innymi w ruch obrony praw człowieka i na rzecz ograniczenia potencjałów nuklearnych. W konsekwencji swojej aktywności został wyrzucony z pracy w ośrodku badań jądrowych, pozbawiony wszelkich tytułów i przesiedlony do miasta Gorki.

Z zesłania w Gorki naukowiec został zwolniony w 1986 r. przez Michaiła Gorbaczowa. Po powrocie do Moskwy całą swą energię skupił na staraniach o poszerzenie tworzonych pierestrojką demokratycznych wyłączeń w totalitarnym monolocie.

W świetle przytoczonych faktów historycznych nie ulega wątpliwości, iż Andrzej Sacharow za swoją działalność na rzecz praw człowieka i wolności oraz przeciwstawianie się komunistycznej tyranii zasługuje na upamiętnienie.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat. Zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), na zarządzenie zastępcze Miastu Łódź przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem Wojewody Łódzkiego.

Wojewoda Łódzki

Zbigniew Rau

Otrzymują:

1. Prezes Rady Ministrów
2. Rada Miejska w Łodzi
3. Prezydent Miasta Łodzi
4. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego
5. Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu